

A CIMBORA KLUBMOZGALOM MAGYARORSZÁGON

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete 2009. november 18-án délután 14 órára őszi továbbképzést szervezett, ahol iskolai és gyermekkönyvtáros kollégák gyűltek össze. Szép számban érkeztek a rendezvényre, 28 fővel képviseltettük magunkat. Érdekesség, hogy még Muraszombatból is jött könyvtáros.

A Cimboráról általában:

A Cimboráról mindenkinek van valami emléke, hiszen a Cimbor című televíziós műsor több évtizeden át meghatározta a gyermekkultúrát Magyarországon. A műsort rengetegen nézték és nézik még ma is, azért, mert érthető, sőt, szórakoztató formában mesélt, mesél irodalomról, történelemről, költészetéről, zenéről, képzőművészetről.

A Cimbor Alapítványt 1991-ben alapította a Magyar Televízió, a Cserépfalvy Könyvkiadó, az Országos Dohányfüstmentes Egyesület és Csoma Judit színésznő; 2005 óta közhasznú alapítványként működik.

A Cimbor Alapítvány létrehozásakor a gyermek-televíziózás segítője volt, azokat a programokat szervezte meg, amelyeket az aktív televíziózás igényelt. A Cimbor programok iránti érdeklődés azonban túlnőtt a televíziós műsor lehetőségein, ezért az alapítvány az elmúlt 8 évben önálló programokat szervezett és finanszírozott, a televíziós Cimbor szellemében.

Gyermekprogramjaik: táborok, játszóházak, múzeumi rendezvények, koncertek, ismeretterjesztő előadások, klub-foglalkozások célja az irodalom, a művészet, a történelem, a tudomány sajátos, élményszerű bemutatása a gyerekeknek.

Fesztiválokat évente rendeznek különböző eseményekhez kapcsolódva, ahol tehetséges gyerekek mutatkozhatnak be, és „igazi sztárokat” is meghívunk. A fesztiválokon szinte minden műfaj szereplői felléptek már, népzeneészek, popzenekarok, klasszikus zenészek, színészek, néptáncosok, musical-előadók, táncművészek. Az „amatőr” gyerekszereplőknek az igazi élményt a közös fellépés jelenti.

A Cimbor Játszóházak a Cimbor táborok programjaiból nőttek ki, lehetőséget adva az év közbeni találkozásoknak, hogy a gyerekek ne csak „passzívan bámulják” a televíziót, hanem alkotásra, kreatív munkára ösztönözzük őket.

A Cimbor Labirintus Játszóház célja, hogy élményszerűen mutassa be a gyerekeknek a történelmet, a művészetet, építészetet és jelentős személyiségeket. Az ügyességi és logikai játékok, a művészeti foglalkozások, játékos műveltségi vetélkedők, drámajátékok segítségével a gyerekek nemcsak szórakoznak, hanem észrevétlenül megismerik hazánk és a világ kultúráját. A „labirintusban” nemcsak Budapesten, hanem számos vidéki településen is játszhattak már a nebulók.

A mai gyerekek elsősorban az egyéni szórakozási lehetőségekhez jutnak, ezt ellensúlyozva szervezik a gyermekközösségeket Cimbor klubokba.

A Cimbor Klubokban a gyerekek közösen alkotnak, játszanak, s a közös élmények erősítik bennük a közösség iránti igényt, a klubfoglalkozások magasabb minőségű időtöltést jelentenek. A klubok révén lehetőségünk van olyan tehetséges gyermekek felkutatására is, akiknek szociális helyzetük miatt nem jut lehetőség tehetségük kibontakoztatására. Jelenleg 40 klub működik szerte az országban, városokban és kis falvakban egyaránt, s mintegy 2000 gyerek vesz részt a programokon. A klubhálózat folyamatosan bővül, lassan behálózza az országot, havonta jelentkeznek új csoportok.

A *Cimbora Nemzetközi Nyári Vakáció* 1992 óta több alkalommal került megrendezésre Balatonalmádiban, ahol alkotásra buzdítják a gyerekeket, akik a nyaralás mellett különféle művészeti foglalkozásokon vesznek részt.

A találkozók másik fontos célja a kapcsolatteremtés a hazai, a határon túli régiók, és az Európai Unió más országainak fiataljai között. Ez az elmúlt években igen jól működött, hiszen év közben is élő kapcsolat van a különböző vidékeken élő cimborák között.

A *Cimbora Egyetem* című ismeretterjesztő sorozat 2004-ben indult el, a Művészetek Palotájával és a Duna Televízióval közösen. Az irodalom, a színház, a zenetörténet, a bölcsészet és a természettudományok legkiválóbb kutatói és alkotói vállalták, hogy a 10-16 éves korosztálynak érthetően bemutatják legfrissebb kutatásaik eredményeit. Az előadásokon a vidéki klubtagok is rendszeresen részt vesznek.

Esélyegyenlőség

A Cimbora Alapítvány egyik célja, hogy kulturális programokat nyújtson hátrányos helyzetű gyerekeknek. Pályázati támogatásoknak köszönhetően kis falvakból, nevelőotthonokból tudnak meghívni fiatalokat ingyenes budapesti rendezvényeikre, vagy vidéken szerveznek programokat. A rendezvényeken rendszeresen fellépnek roma származású előadók, és bemutatnak más magyarországi nemzetiségeket is. Fogyatékkal élők is szerepelnek a fesztiválokon, és minden alkalommal vak fiatalok is táboroznak. A közös játék és alkotás segít abban, hogy a gyerekek könnyebben elfogadják egymást.

„Koldus és királyfi”

Az elmúlt években karácsonykor ajándékgyűjtést szervezett az Alapítvány. 2008-ban a Duna Televízióval közösen „Koldus és királyfi” címmel a gyermekszegénységre hívta fel a figyelmet és adománygyűjtési akciót indított, ennek keretében élelmiszert, ruhákat, játékokat, könyveket juttatott el rászoruló családoknak az ország minden részében. Hosszú távú cél, hogy pénzadományokból nyomorban élő gyerekek étkeztetését, tanítását évekig lehessen támogatni.

A továbbképzésünkön elsőként *Törökné Antal Mária* dunaújvárosi gyermekkönyvtáros tartott előadást „*A Cimbora klubmozgalom Magyarországon*” címmel. Előadása előtt felcsendült a Cimbora tévéműsor híressé vált dala (Cim, cim, cimbora...) Cseh Tamás kiváló előadóművésznk tolmácsolásában. (Sajnos, ő mint „harcedzett indián” és remek dalok szerzője már nincsen közöttünk; 2009 augusztusában végleg eltávozott az „örök vadászmezőkre”.) Többen elérzékenyültünk a dal hallgatása alatt, de aztán „vidámabb vizekre” evezünk...

Utána a gyerekek előadásában szólalt meg a Queen együttes legendás rockszáma, a „We Will Rock You” (Mi vagyunk a rock). Igazán színvonalas és lelkes magyar rockszöveg született, amely jól tükrözte a „cimboraság” mibenlétét.

Az előadó megemlítette, hogy már 40 klub működik Magyarországon és külföldön is. Ezeknek az összejöveteleknek a célja, hogy értékmegőrző programokat szervezzenek a gyerekeknek, fiataloknak.

Dunaújvárosban, az ő gyermekkönyvtárunkban a következő lépésekből épült fel a Cimbora klubmozgalom:

- Könyvtárak, a József Attila Városi Könyvtár meghívóleveleket küldött ki az iskolákba. Első alkalommal 30 fő érkezett, ami szép eredménynek számít.

- Az összegyűlt gyerekek, a Cimbora klub tagjai esküt tettek (személyes eskütétel!), hogy milyen értékekre fognak odafigyelni, hogyan fognak viselkedni a környezetükben, mely fontos emberi tulajdonságokat tükrözik át társaik felé (pl.: mindig őszinte leszek, csak a jót akarom társaimnak, a titkokat szigorúan megőrzöm, stb.).

- A Cimborá-tagok saját arcképes igazolványt is kaptak. Saját pecsétjük is van; sőt, pénzt is „forgalmazznak”: 5 Cimborá-tallér 1 aranydinárt ér.
- A gyerekek Cimborá-naplót vezetnek, amely megőrökíti fotókon és szöveggel ellátva az egyes rendezvényeket, kimagasló tanulói teljesítményeket, amelyeket ezeken az özszejöveleteken nyújtottak.
- Fontos dolog, hogy a dunaújvárosi gyermekkönyvtár honlapján is fenn van a Cimborá!
- A gyerekek írásaiból *Diákantológia 2008.* címmel kiadvány is készült, amely hüen tükrözi a tanulók érzés-és gondolatvilágát; művészi színvonalú prózát vagy akár verset is alkottak.

Hogy kik a Cimborá-klub segítői? Művészek, alkotók, szülők, pedagógusok. Számos író-olvasó találkoztát szerveztek már a fiataloknak. Meghívott vendégük volt például Bartos Erika, Pálfalvi Dorottya, Lackfi János, de még folytathatnánk a sort...

Törökné Antal Mária előadásának végén azt hangsúlyozta, hogy a cimboráság lényege: mindig nyitottnak maradni a világ dolgai iránt! Öszinteség, jóakarát, barátság, képzelet, a fantázia szabad szárnyalása..., és még sorolhatnánk a többi pozitív dolgot.

Az előadás végén sokunkban azonnal felötlött a gondolat: de jó lenne itt helyben, a saját településünkön is Cimborá-klubot alakítani! Tudjuk, hogy rengeteg pluszmunkával, odafigyeléssel, „veszödséggel” jár, de az eredmények kézzel tapinthatóak; az ember kicsit elrugaskodik a földről, a mindennapok egyhangúságából valami tisztább, értelem-és érzelemdús világ felé...

Továbbképzésünk második felében *Kálnay Adél* író nő folytatta a Cimborá-klubok működésének lehetséges alkotóműhelyi feladatsorát. Előadása a *”Cimboráság a gyakorlatban”* címmel szerepelt. (Az író nő e nap délelöttjén a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárában tartott színvonalas író-olvasó találkoztát, ahol megjelent gyermekkönyveiről mesélt, s egyúttal a szeretet, mint a legfontosabb emberi tényező meglétét, fontosságát hangsúlyozta.)

Az előadó bepillantást adott abba, hogy milyen alkotóműhelyi feladatokat adhatunk a Cimborá-klub tagjainak.

- Lehetséges olyan érdekes, furcsa szituációjú párbeszédek írására buzdítani őket, mint például: a gólya és a béka találkoztása a tó partján; az egér és macska találkoztása a kamrában; elefánt és mókus a tengerparton, és így tovább...
- A gyerekek fantáziájának engedünk szabad teret, ha történetek kitalálásával bízzuk meg őket. Fontos, hogy ilyenkor csak az utolsó mondatot adjuk meg az elbeszélésnél!
- A képzelet erejét kell használniuk különféle leírások készítésénél is. Leírást készíthetnek egy tájról éppúgy, mint egy számukra kedves személyről, vagy éppen egy tárgyról, ami a szívükhöz nött.
- Írják le az általuk legszebbnek tartott 10 magyar szót!
- Készítsenek fogalmazást a „Ha beszélni tudna a hangszerem...” témában!

Persze ezek csak ízelítők a sokfajta témából, ami megindíthatja a fiatalok képzelelőerejét. Még sokfajta témavariáció szerepelhet a gyerekek fantáziájának megmozgatásánál.

Kálnay Adél azzal zárta előadását, hogy bennünket, résztvevő könyvtárosokat is „tesztelt” szunnyadó költői tehetségünk tekintetében. Minden résztvevő kapott egy üres A/4-es papírlapot, amelyen csak a cím (Mi a karácsony) szerepelt, illetve a hat versszakból, minden négysoros versszak utolsó szava volt megadva. Én, „botcsinálta költő”, a következő verset rögtönöztem:

*„Arany angyal az ágon,
mazsola a kalácson,
ünneplő a mamámon,
fehér pihe karácsony.*

*Nyári emlék már távol,
itt felejtve viháncol,
kicsi ablakú házból,
ideért a karácsony.*

*Sok finomság a tálon,
hópihék a kabáton,
zúzmarás köd a fákon,
fehér, fehér karácsony.*

*Meleg, párás a jászol,
illat leng át szobámon,
áldás, béke a házon,
ez igazi karácsony.*

*Angyalok jégvirágból,
Jézus jászola fából,
érkezett hetedhétországból,
e csodálatos karácsony.*

*Ünnepel most családom,
későn jön ránk az álom,
játékmacim kispárnámon,
ő is tudja, ez karácsony.”*

A továbbképzés utolsó kedves mozzanata az volt, hogy előadóink hoztak nekünk Dunaújvárosból egy színes „szeretetvirágot” (origami technikával készült). Feladatként kaptuk, hogy mindenki adja tovább, személy szerint megszólítva a másik kollégát, hogy miért neki ajándékozza a virágot. Így hát körbejárt a teremben a „szeretetvirág”, mind-egyikünk tudott bármelyik kollégájához kedves, őszinte véleményt mondani.

E megható gesztussal ért véget a továbbképzés. A viszontlátás reményében, élményekben, ötletekben meggazdagodva váltunk el egymástól.

Fejesné Szabó Piroska